

Open Monumentendagen

+ Wonen in de garage van Van Gend en Loos: appartementen op de plek waar ooit de paarden en de postkoets stonden

Theo de With

29-08-24, 09:00 | update: 30-08-24, 13:34

Architect Hans Götz voor het pand van Van Gend en Loos aan de Rijsburgersingel in Leiden.
© Foto Hielco Kuipers

LEIDEN Het is een kenmerkend pand aan de Rijsburgersingel in Leiden: de voormalige stallen en garage van Van Gend en Loos. Dit bedrijf is al een eeuwigheid ter ziele. Maar het pand wordt nieuw leven in geblazen. Er komen acht appartementen in.

Ooit stonden er paarden. Het is nu bijna niet meer voor te stellen in het drukke centrum van Leiden. Toch werd het pand aan de Rijsburgersingel in 1897 gebouwd als paardenstal en stallingsruimte voor de postkoets.

Het transportbedrijf Van Gend en Loos liet het pand in een chaletachtige stijl bouwen. De bedrijfsruimte en paardenstal bevonden zich op de begane grond en daarboven lag de dienstwoning van de stalbaas. De marktomstandigheden veranderden echter snel. Door de opkomst van de trein werd steeds meer vervoer per spoor gedaan. Daarnaast deed het gemotoriseerde vervoer zijn intrede en raakten paarden uit de gratie.

Uitdaging

Het pand aan de Rijnsburgersingel werd daarom in 1932 uitgebreid met een grote garage annex werkplaats aan de achterkant. Vanaf de straatkant is daar niets van te zien. Toch is de aanbouw in die honderd jaar vrijwel intact gebleven. Voor architect Hans Götz was het een flinke uitdaging om het pand te restaureren en te verbouwen tot appartementen zonder de historische waarde aan te tasten.

„Het is een gemeentelijk monument”, zegt hij. „Hierdoor is het goed beschermd. Terecht natuurlijk, al was het voor mij daardoor wel een puzzel toen ik door ontwikkelaar Wesley Nebbeling benaderd werd om een ontwerp te maken.”

Openslaande deuren aan de Rijnsburgersingel. © Foto Hielco Kuipers

Van Gend en Loos heeft het pand in 1975 verkocht. Het kwam toen in handen van een particuliere eigenaar. Patrick Walenkamp betreft met zijn vrouw de bovenwoning en gebruikt de werkplaats beneden voor de reparatie en verkoop van fietsen. Hij heeft het nodige aan het pand verbouwd. Zo werd de kamerindeling boven veranderd en trok hij de zolder boven de oude paardenstal bij de woonruimte.

Bouwbedrijf

Walenkamp verkocht het monumentale pand drie jaar geleden aan Nebbeling en woont inmiddels elders. „Maar hij komt wel regelmatig een kijkje nemen hoe de verbouwing verloopt”, zegt Michel Boekee van bouwbedrijf Boekee. Met een aantal bouwvakkers wordt sinds vorig jaar zomer hard gewerkt om de acht appartementen te creëren, die vanaf oktober in de verhuur gaan.

Een steegje naast het pand wordt afgesloten met een smeedijzeren hek. „Door dit steegje werden de paarden naar de stal geleid”, weet Boekee. De restanten van de voormalige paardenstal zijn nog zichtbaar. Daarnaast lag de tuigkamer. Aan de muur is nog een aantal haken te zien.

Architect Hans Götz is eens in het archief gedoken. Hij vond een artikel uit het Leidsch Dagblad van 1 februari 1957. Daarin wordt aangekondigd dat Van Gend en Loos afscheid neemt van de laatste paarden. „Pas in 1957 hè! Ongelooflijk toch?”, spreekt Götz zijn verbazing uit.

Vertrek

Een krantenartikel uit 1982 kondigt het definitieve vertrek van Van Gend en Loos uit Leiden aan. De firma was toen alleen nog maar aan de Haagweg gevestigd met een distributiecentrum. Dat is nu het bekende parkeerterrein van Stadsparkeerplan langs het spoor.

Tussen de buitenmuren zijn aan de achterkant drie appartementen gecreëerd. © Foto Hielco Kuipers

Door de steeg en langs de paardenstal lopen we naar het later aangebouwde deel. De oude buitenmuren van de voormalige werkplaats zijn blijven staan. Daar tussen heeft Götz drie appartementen gerealiseerd. Ze komen uit op een lange gang. De appartementen zijn redelijk identiek met een woonkamer/keuken, slaapkamer, badkamer en een patio die zorgt voor buitenruimte en daglicht. Alleen het achterste appartement heeft meer buitenruimte, omdat daar toevallig meer ruimte beschikbaar was.

In het hoofdegebouw aan de straatkant was de puzzel nog ingewikkelder. Hier moest plek worden gevonden voor vijf appartementen. Met schuin aflopende daken, dakspanten en allerlei balken op gekke plekken was het passen en meten om vijf volwaardige appartementen te realiseren. „Maar het is gelukt”, zegt hij trots. „En uiteraard is het pand verduurzaamd. Zo worden de appartementen verwarmd door middel van een warmtepomp. De oude dakpannen zijn zoveel mogelijk hergebruikt en aan de straatkant gelegd.”

Een appartement in wording. © Foto Hielco Kuipers

Sowieso is geprobeerd om de *look and feel* zo authentiek mogelijk te laten zijn. De originele trap is voor een groot deel hergebruikt, net als een aantal kasten die in het pand aanwezig waren. In het bovenste appartement is het originele dakbeschot nog zichtbaar. „Tijdens de verbouwing hebben we nog dingen moeten omgooien, omdat ze niet haalbaar bleken”, zegt Hans Götz. „Niet alle appartementen zijn praktisch ingedeeld, maar je woont hier straks wel in een charmant oud pand.”

De voormalige garage van Van Gend en Loos is op zaterdag 14 en zondag 15 september tijdens de Open Monumentendagen opengesteld voor publiek.

Lees ook: Te bezoeken tijdens de Open Monumentendagen: eeuwenoud pand aan de Nieuwsteeg in Leiden biedt tal van verrassingen binnenshuis en buitenshuis